

Årsrapport Karmøy RG 2002

Av Arnt Kvinnesland

Summary: Seven active members ringed a total of 9378 birds during the year. Our 29th season resulted in 2977 pulli (32%) and 6401 adults. 97 species were ringed. Swift *Apus apus* was the only new one added to the ringing list.

Our continuous efforts at "target species" brought about the highest pulli numbers ever for 9 species. On top: 297 Swallow *Hirundo rustica*, 64 Tawny Owl *Strix aluco*, 59 Marsh Tit *Parus palustris*, 51 Whitethroat *Sylvia communis*, 22 Ringed Plover *Charadrius hiaticula* and 14 Black Guillemot *Cepphus grylle*. Lots of rain and low temperatures in June-July made problems for ground breeders like the Fulmar *Fulmarus glacialis*, the Whinchat *Saxicola rubetra* and the Willow Warbler *Phylloscopus trochilus*. On the other hand, the mild, wet spring was favourable for species like the Blackbird *Turdus merula* and the Stonechat *Saxicola torquata*; many Starlings *Sturnus vulgaris* and Ringed Plovers *Charadrius hiaticula* took advantage of the optimal conditions by having two broods.

Catches of adult birds on migration at Blikshavn netting site turned out to give the best autumn ever for 17 species. Compared to previous years, the five most successful species were Sallow, Fieldfare *Turdus pilaris*, Reed Warbler *Acrocephalus scirpaceus*, Barred Warbler *Sylvia nisoria* and Garden Warbler *Sylvia borin*. Due to nice weather conditions and lots of rowan berries in late autumn the numbers of thrushes and sylvia warblers were unusually high. Alarming is the long negative trend for the Willow Warbler *Phylloscopus trochilus*, while Swallow *Hirundo rustica*, Yellowhammer *Emberiza citrinella* and Reed Bunting *Emberiza schoeniclus* seem to recover.

We recaptured four Greenfinches *Carduelis chloris* from Denmark and two from Britain, a Guillemot *Uria aalge* from Shetland and a Blackcap *Sylvia atricapilla* from Germany. A recovery highlight: a Common Tern *Sterna hirundo* nestling ringed at Bygnes, Karmøy 30.06.2000 was controlled in England (Seal Sands, Cleveland) in August the same year and in Namibia in October the following year. The oldest bird reported in 2002 was a Shag *Phalacrocorax aristotelis* ringed as a nestling in 1981 at Ferkingstadøyane and found dead near Kvitsøy in 1997 (16-4-17).

Hekken sandloppa på

Karmøy
Foto: Arnt Kvinnesland.

"Sibirløvsanger" fanget i Vikevågen 12/8
Foto: Oskar K. Bjørnstad.

Båndkorsnebb på Høynes 11/8
Foto:

Oskar K. Bjørnstad.

Merkeåret

Sju aktive medlemmer ringmerket i alt 9378 fugler i løpet av året, en liten oppgang fra i fjor. Vi fikk satt ring på 2977 unger (32%) og 6401 voksne. I alt ble 97 arter merket, med tårnseiler som nykommer på lista. I løpet av året passerte gruppa 200 000 merkinger totalt siden oppstart i 1974.

Av 10 personer med lisens, var følgende aktive: Oskar Bjørnstad, Hans Inge Hansen, Arnt Kvinnesland, Frank Steinkjellå, Thom Ole Vedø (A-lisens); Stein Folkedal og Einar Selvåg (B-lisens). I tillegg hadde vi hjelp av Dag Fjeldstad fra Mjøsen RG. Merkingene foregikk i hovedsak på Karmøy, etterfulgt av kommunene Tysvær, Haugesund og Sveio.

Det ble en mild start på året, men likevel lite fugl på foringsplassene. Vår og forsommer forløp med relativt kjølig og vått vær, særlig i juni-juli. Deretter ble det en rekordtørr og varm periode fra slutten av juli til midten av september. Resten av året var det fortsatt tørt, men kaldere enn normalt. Det ble et godt bærår med bl a mye rognebær, noe som bidro til rekordhøye merketall for mange trostefugler. Rikelig med sitkagranfrø fikk bånd- og grankorsnebb på visitt til å stanse opp lenge nok til at noen fikk ring. Utenom korsnebb og perleugle var det liten bevegelse av typiske invasjonsarter. Uvanlig mange gulerler og vintererler i området, gav ikke uttelling i mistnetta.

Merkingene gjennom året foregikk etter etablert mønster: merking på foringsplasser på Blikshavn og Høyenes i vintermånedene, vårfangst på Blikshavn, kasseprosjekt i Karmøy og Tysvær på småfugler og kattugle; annen ungemerking særlig rettet mot fugler i hei- og jordbrukslandskapet. En kjapp tur til Hardangervidda resulterte i noen merkinger av fjellerke og lappspurv. Sjøfuglene ble fulgt opp – med spesiell innsats på havhest, teist, svartbak og terner. Hubrorevirene ble ikke sjekket, men hønsehauk-lokalitetene ble besøkt med godt utbytte. Det ble foretatt flere nattlige utflukter etter havsvale på Vest-Karmøy, med ny årsrekord som resultat. Fangst av vadere i Tarevika ble en kortvarig affære pga. en fæl, fuglespisende fjærekatt. Eneste takrørlokaliteten hvor det ble merket, var i Vikevågen. En del linerler og låvesvaler på overnatting fikk ring, foruten en grankorsnebb! og noen andre, vanlige småfuglarter som torsanger, sivsanger, løvsanger og brunsisik.

Ungemerkingen

Hekkeresultatene ble like sprikende som været. Sammenliknet med året før, ble det en nedgang i ungemerkingen på tusen individer. Nedgangen skyldes bl a en dårlig sommer for de fleste meisene og mangel på tid til merking i de største måkekoloniene.

Bakkerugere som havhest, heipiplerke, buskskvett og løvsanger hadde klimaproblemer, sammen med de fleste kassehekkende og insektetende artene. Til tross for en del flere fuglekasser enn før, ble det bare satt nye merkerekorder for kattugle, kaie og løvmeis.

Det ble nye bestenoteringer for 9 arter, med 297 låvesvale, 64 kattugle, 59 løvmeis og 51 torsanger på topp. For andre år på rad fikk vi merket svartstrupe. Fem hekkepar ble registrert i heiområdene på Sør-Karmøy og to ungekull fikk ring. Svarthvit fluesnapper tangerte forrige toppår i 1983 med 243 ungemerkinger. Støren lot til å ha optimale forhold. Den milde, fuktige våren trigget tidlig egglegging, noe som førte til at usedvanlig mange par la to kull. For første gang ble det konstatert at sandloen på Karmøy kan ha to ordinære kull (ikke kjent fra andre steder i Norge?). Den lange varmeperioden i august-september gjorde underverker for seine hekkere som låvesvale, som hadde unger i reir fram til begynnelsen av oktober. Uvanlig mange torsangere klarte også å få et ekstra kull på vingene i løpet 8 hektiske uker.

Nettfangsten

Mesteparten av nettfangsten foregikk også dette året på Blikshavn hvor det siden 1982 har blitt merket 67462 fugler fordelt på 82 arter i løpet av månedene juli-november. I tillegg kommer vår- og vintermerkingene.

Året startet med lite fugl på foringsplassene, men det ble merket en del fugl på Høyenes i løpet av årets tre første måneder, mest grønnfink. Vårfangsten på Blikshavn ble innledet 31.3. Noen langdistansetrekere havnet i netta for første gang på disse datoene: gransanger 2.4, løvsanger 4.5, munk 5.5, vendehals 8.5, rødstjert og svarthvit fluesnapper 11.5, møller 12.5. Typisk for våren ble det lave merketallet for løvsanger og brunsisik og flere munk enn normalt.

Høsten begynte labert, men aktiviteten tok seg opp utover i september og endte med ny fangstrekord for hele 17 arter, hvorav 1 ny, nemlig vannrikse. I tillegg tangerte 3 arter tidligere årsrekord: spurvehauk, bøksanger og skjære.

Vinnerne etter høstens nettfangst på Blikshavn er først og fremst å finne blant troster og sangere. Av de tallrike artene med nye årsrekorder er låvesvale, rødstrupe, svarttrost, gråtrost, rødvingetrost, hagesanger og munk. Av fåtallige arter ble det årsbeste for hønsehauk enkeltbakkasin, rugde, perleugle, rørsanger, hauksanger, gransanger, bånd- og grankorsnebb. De to hønsehaukene som fikk ring var begge unge hunner, fanget i 6 m småfuglnett – den ene med en fersk hare i klørne! Nest beste høstsesong oppnådde måltrost og møller, mens sivsanger og steinskvett ble merket for første gang siden henholdsvis 1996 og 1997.

Til tross for mye varmt østavær, ble det ikke noe fart på fangsten av østlige arter. 4-5 av gransangerne var nesten *tristis* (sukk), og en var sikker *abietinus*. En løvsanger (innfanget i Vik) var mulig av sibirsk opprinnelse (*yakutensis*). Den var farget omtrent som en hagesanger, fullstendig uten grønne og gulgrønne farger. En tilsvarende farget løvsanger ble merket i Sverige et par dager før. Høstens gulbrynsanger lot vente på seg helt til 13.11 – og den hadde ikke bleke bryn! Helt på tampen av sesongen fikk vi også med sikkerhet bestemt vår første rødvingetrost med islandske gener.

Høstfangsten 2002 på Blikshavn overgikk snittet for 20-årsperioden 1982-01 for 15 arter utenom de 20 "vinnerne" ovenfor: gråspett, trepiplerke, linerle, gjerdesmett, jernspurv, tornsanger, gråfluesnapper, blåmeis, nøtteskrike, stær, bjørkefink, grønnsisik, dompap, gulspurv og sivspurv. Ekstra gledelig blant disse er at gulspurv og sivspurv synes å ha snudd en lang negativ trend.

På "taperlista" finner vi i mest meiser og finker. Forklaringen på den dårlige meisehøsten ligger sannsynligvis i en kombinasjon av manglende invasjoner og en heller dårlig ungeproduksjon pga. det kjølige og våte været i juni-juli. Samtlige meiser, med unntak av blåmeis og løvmeis, havner under snittet. Værfoholdene i hekketida kan også ha spilt negativt inn for heipiplerke, rødstjert, løvsanger, fuglekonge, svarthvit fluesnapper, spettmeis og trekryper som alle endte under snittet i 2002. Fuglekongen hadde sin dårligste høst siden 1987! Alarmerende er det labre merketallet for løvsanger som nå er tilbake på et minimum fra begynnelsen av 1990-åra. At svarthvit fluesnapper og rødstjert også går ned, kan tyde på at de sammen med løvsangeren ikke bare har hatt klimaproblemer lokalt, men også på felles overvintringsplasser i Vest-Afrika. Brunsisiken fikk sin svakeste sesong siden 1997, noe som kan skyldes store tap i overvintringsområdene (i SØ-Europa?) pga. kald vinter. Men også bokfink, grønnfink, tornirisk og gråsisik ligger under snittet uten at det var spesielt kaldt der

de normalt overvintrer. Blant tidligere merkearter som ikke gikk i netta i det hele tatt denne høstsesongen finner vi flaggspett, sidensvans, buskskvett, gulsanger, toppmeis, stjertmeis, og bergirisk.

Gjenfunn og kontroller

Karmøy Ringmerkingsgruppe mottok i løpet av året 53 gjenfunnsmeldinger, noe som er en betydelig nedgang i forhold til de siste åra. Av gjenfunna var 17 fra utlandet og 16 fra Norge hvorav 6 lokale (0-30 km). I tillegg kommer 20 norske fremmedkontroller. Vi mottok svar på 8 utenlandsmerka fugler.

Utenlandsfunna fordelte seg slik: Sverige 1 (brunsisik), Finland 1 (gråsisik), Danmark 3 (1 svartbak, 2 grønnfink), England 3 (makrellterne, svarttrost, bokfink), Tyskland 1 (svartbak), Nederland 2 (svartbak), Belgia 1 (sivsanger), Frankrike 3 (rødvingetrost, sivsanger, sivspurv), Portugal 1 (sildemåke) og Namibia 1 (makrellterne).

11 norske fremmedkontroller av grønnfink fordelte seg på 8 fra Stavanger-halvøya, 2 fra Kvinesdal og 1 fra Mandal. En kjapp forflytninger ble foretatt av en gråsisik merket ved Bodø 12.9.01 og kontrollert på Blikshavn 11 dager seinere. To unge låvesvaler kontrollert samme sted i august-september, var merket på overnattingsplasser i Hordaland noen dager før. En overvintrende kjøttmeis på Blikshavn var reirunge i Sirdal i 1998. Blant fugler med utenlandsk ring var flest grønnfinker: 4 fra Danmark og 2 fra Storbritannia. En munk var merket i Tyskland og en lomvi som drukna i flyndregarn 19.2.92 ved Torvastad var merket på Shetland som 1k+ 28.6.93.

De eldste fuglene i gjenfunnsmaterialet for 2002 er en toppskarv merket som pullus på Ferkingstadøyane i 1981 og funnet druknet ved Kvitsøy 15.10 97 (16-4-17). En svartbakunge fra Ryvingen 11.6.85 endte sine dager i Nederland 16 år seinere (16-2-20). Gamlemor blant kjøttmeisene på foringsplass, Blikshavn, ble kontrollert 31.10.02. Da var hun 500m fra kassen hvor hun ble født sommeren -95.

E-post: arntk@online.no